

Kultur- och fritidsnämnden

Riccard Slettengren Badiali
Utvecklingsledare
Riccard.Slettengren@ekero.se

Förslag till yttrande – världsarvsplan för Birka och Hovgården

Dnr KFN24/23

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta remissyttrandet daterat 2024-02-22, beträffande världsarvsplan för Birka och Hovgården.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Ekerö kommun har för yttrande erhållit världsarvsplan för Birka och Hovgården.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Förslag till yttrande – världsarvsplan för Birka och Hovgården, 2024-02-28
Yttrande världsarvsplan Birka och Hovgården 2024-02-22
PM – Världsarvsplan Birka Hovgården

Ärendet

Birka och Hovgården har i hög grad undgått modern exploatering tack vare sitt geografiska läge. Platsen ger därmed arkeologer och besökare en god inblick i vikingarnas handelsförbindelser under två århundraden av ekonomisk och politisk expansion. Världsarvsområdet ägs till största delen av staten och förvaltas av Statens fastighetsverk.

Syftet med världsarvsplanen är att den ska vara ett stöd i arbetet för de parter som ansvarar för att världsarvet ska bevaras och utvecklas. Dessa parter ingår i världsarvsrådet som idag består av Statens fastighetsverk, Länsstyrelsen i Stockholms län, Ekerö kommun och Region Stockholm. Därtill ska representanter från det lokala civilsamhället och näringslivet regelbundet bjudas in till rådets möten.

Förvaltningsplanen gäller från 2024 med möjlighet till löpande revidering eller uppdatering, vilket ska ske åtminstone vart femte år i samband med periodisk rapportering till UNESCO. Rådet har i planen integrerat idéer och mål från Riksantikvarieämbetets världsarvsstrategi (2019) och efterföljande handlingsplan (2021), liksom det arbete som har utförts med periodisk rapportering år 2023.

Planen inkluderar en bakgrund och historia för världsarvet, en analys av nuvarande situation, en miljöanalys, en utvärdering av världsarvets behov samt en vision och mål för det framtida arbetet. Målen handlar om att säkerställa bevarandet av världsarvets värden och en långsiktigt hållbar förvaltning, främja ökad tillgänglighet, förståelse och engagemang för platsen samt att använda Birka och Hovgården som en resurs för hållbar lokal och regional utveckling.

Vision och målsättningar

Förvaltningsplanens vision stipulerar att "Birka och Hovgården är ett sammanhållet världsarv som bevaras och utvecklas på ett hållbart sätt. Dess historia och berättelser ger en förståelse både för det vikingatida och medeltida samhället och platsens betydelse för framväxten av vårt moderna samhälle. Birka och Hovgården är ett attraktivt besöksmål nationellt och internationellt. Det lokala engagemanget är starkt och många olika aktörer verkar inom världsarvet och känner sig delaktiga."

Planen lyfter dessutom fram följande övergripande mål:

- Birka och Hovgården ska vara ett sammanhållet världsarv i förvaltning och som besöksmål
- Platsens unika värden är bevarade, tillgängliga och välkända
- Birka och Hovgården är ett attraktivt besöksmål för olika målgrupper
- Världsarvet ska vara en tydlig hållbar resurs för lokal och regional utveckling

Ställningstaganden

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planen kan ligga till grund för arbetet med världsarvets bevarande och utveckling fram till 2029. Förvaltningens representanter har varit delaktiga i framtagandet av planen och upplever att den input och de synpunkter som lämnats har tagits väl omhand.

Ekerö kommun har genom förvaltningen bland annat lyft vikten av att synliggöra lokal-samhällets roll samt att värna de strukturer som har byggts upp för samverkan med civil-samhälle och näringsliv. I planen beskrivs att lokala aktörer ska bjudas in till världsarvsrådets möten minst en gång per år. Därtill har förvaltningen verkat för att tydliggöra rollfördelningen mellan aktörerna i världsarvsrådet. Förvaltningen kommer fortsatt bevaka dessa frågor.

Slutligen noterar vi att Ekerö kommun inte äger mark inom världsarvsområdet. Alltså har kommunen i egenskap av markägare inga synpunkter. Däremot äger kommunen mark inom buffertzonen där det bland annat finns badplats, fotbollsplan och besöksparkering. Idag förvaltas de anläggningarna genom ett avtal med Adelsö IF. Förhållandena kan påverkas och

behöva anpassas vid utveckling enligt planen och de exakta konsekvenserna är svåra att förutse. Världsarvsplanen innehåller inga skrivningar om hur sådana insatser ska finansieras.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsstaben

Iréne Hededal

Chef för kultur och fritidsförvaltningen

Riccard Slettengren Badiali

Utvecklingsledare

Faravid Svalfors af Ugglas

Världsarvssamordnare